

Secció III. Altres disposicions i actes administratius

ADMINISTRACIÓ DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA

CONSELLERIA DE MEDI AMBIENT, AGRICULTURA I PESCA

3092 *Acord del Ple de la Comissió de Medi Ambient de les Illes Balears sobre l'exploració Salinas de Campos núm. 1004, TM Campos (121a/2018)*

En relació amb l'assumpte de referència, i d'acord amb l'establert a l'article 41.3 de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental, es publica l'Acord del Ple de la CMAIB, en sessió de 28 de febrer de 2019,

DECLARACIÓ D'IMPACTE AMBIENTAL

El projecte objecte del present informe proposta es tramita pel procediment d'avaluació ambiental ordinària segons el grup 2 (Indústria Extractiva) de l'annex I de la Llei 12/2016 (Projectes sotmesos a l'avaluació d'impacte ambiental ordinària), de 17 d'agost, d'avaluació ambiental de les Illes Balears, que inclou, al seu punt 2, les Explotacions Mineres.

Descripció de l'activitat

L'objecte d'aquest projecte és que Salinas de Levante SA vol actualitzar i normalitzar completament la seva labor com a empresa salinera d'acord amb la Llei 10/2014, d'1 d'octubre d'ordenació minera a les Illes Balears (LOMIB). Per tant, cal avaluar ambientalment el procés extractiu, així com el projecte de restauració.

L'àmbit d'actuació d'aquest projecte que abraça la planta i els estanys i motes salineres i el circuit d'extracció, se situa al TM de Campos, concretament a la zona anomenada es Salobrar, a les parcel·les núm. 6, 26 i 319 del polígon 17.

El titular del Dret Miner es troba en la pròpia Salinas de Levante SA, des de 1951 i amb registre miner 1004, amb una superfície aproximada de 135 Has. aproximadament. Dins aquesta superfície hi ha 1.600 m² ocupats pels edificis- establiments de benefici, un 3.000 m² de zona d'acumulació de sal en "acopis" i la resta són els estanys, motes i canals. Aquests terrenys, quant a espais de rellevància ambiental, actualment s'inclouen dins la Zona d'Especial Conservació (ZEC) i Zona Especial de Protecció d'Aus (ZEPA) ES0000037 es Trenc -Salobrar de Campos, la qual té un Pla de gestió Aprovat (Decret 14/2015, de 27 de març) i també formen part del Parc Natural Marímiterrestre Es Trenc -Salobrar de Campos declarat per la Llei 2/2017 de 27 de juny. Alhora també són: Àrea Natural d'Especial Interès d' Alt Nivell de Protecció -AANP (art. 19 de les Llei 6/1999, de 3 d'abril de les Directrius d'Ordenació Territorial -DOT) i recollit així al PTI de Mallorca i, a més, estan afectats per l'Àrea de Prevenció de Riscos (APRs) d'inundació.

L'activitat que es dona actualment és bàsicament recollir i apilar sal marina procedent de les llacunes i el seu ensacat directe o envasat en l'establiment de benefici situat dins dels límits de l'exploració. També hi ha dins l'àmbit de l'exploració un espai destinat a la flor de sal, la recollida d'aquest producte es realitza per Gusto Mundial Balearides SL. Aquesta empresa té llogades les instal·lacions a Salinas de Levante.

També dins l'àmbit existeix un establiment de benefici format per tres edificacions destinades a oficines-recepció, magatzem i àrea de producció d'ensacat, ocupant una superfície total de 912 m². En aquest espai hi ha un lloc dedicat a la venda directa dels productes, recepció de les visites guiades al salobrar, tallers, vestidors, banys, etc. També s'ubica la maquinària, tant mòbil com fixa, que s'utilitza per recollir i moure la sal, moldre, eixugar i envasar. La producció anual és molt variable i depèn de la climatologia, amb una producció màxima de 10.000 Tm/any.

La indústria es proveeix d'electricitat a través de les línies de BT (380 v) a la part industrial i a 220 v per a la resta. També consumeix gas propà (emmagatzemat a un dipòsit) i gasoli A i B de benzinera. L'aigua potable prové de la xarxa de distribució de l'Ajuntament. Les aigües residuals dels banys i vestidors (dutxes) són depurades a un sistema autònom que es buida periòdicament per empresa especialitzada. També són recollides, emmagatzemades i tractades les aigües industrials. Els residus no RSU són emmagatzemats temporalment i gestionats per un gestor autoritzat. Els RSU són recollits i tractats amb la resta que es recullen dins el municipi.

L'accés a l'exploració es fa des de la carretera Ma-6040 a l'altura del KM 8,8 (desviament cap al pàrquing des Cremat).

Es presenta un projecte de restauració que consisteix en mantenir algun tipus de circuit d'aigua salada procedent de la mar a fi de mantenir les condicions de salinitat adequades per preservar les comunitats halòfiles de l'enclavament, i alhora, el paisatge típic de salobrar.

S'han presentat alternatives inclosa la 0, finalment el projecte es decanta per l'alternativa que actualitza i regularitza les activitats exposades anteriorment que actualment es realitzen en aquestes salines.

El projecte també descriu com es faria el desmantellament de les instal·lacions si cesses l'activitat salinera. I el manteniment de l'edifici i la nau de la planta ensacadora com elements patrimonials a preservar.

TRAMITACIÓ (RESULTATS DE L'EXPOSICIÓ PÚBLICA)

La DG de Política Industrial (servei de Mines) va exposar aquest projecte i l'estudi d'impacte ambiental durant un període de trenta dies (BOIB núm. 34 -17/03/2018), d'acord amb l'article 36 de la Llei 21/2013, de 9 de desembre d'avaluació ambiental.

Segons ofici de la cap de Negociat V del Servei de Mines de 12 de juny de 2018, durant aquest període no es va presentar cap al·legació.

Al mateix temps i d'acord a l'article 37 de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, des d'aquest servei també es varen realitzar les consultes a les administracions públiques afectades i persones interessades següents:

1. Demarcació de Costes (Ministeri d'Agricultura i Pesca, Alimentació i Medi Ambient)- Entrada 19/01/2018.
2. Servei de Costes i Litoral (Conselleria de Territori, Energia i Mobilitat)- Entrada 22/01/2018.
3. Secció de Contaminació Atmosfèrica de la DG d'Energia i Canvi Climàtic (Conselleria de Territori, Energia i Mobilitat)- Entrada 22/01/2018.
4. Departament de Protecció de la Salut de la DG de Salut Pública i Participació (Conselleria de Salut)- Entrada 19/01/2018.
5. Servei de Planificació de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat (Conselleria de Medi Ambient, Agricultura i Pesca)- Entrada 24/01/2018.
6. Servei de Protecció d'Espècies de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat (Conselleria de Medi Ambient, Agricultura i Pesca)- Entrada 24/01/2018.
7. Servei d'Aigües Superficials de la DG de Recursos Hídrics (Conselleria de Medi Ambient, Agricultura i Pesca)- Entrada 23/01/2018.
8. Departament de Territori i Infraestructures del Consell de Mallorca – Entrada 19/01/2018.
9. Servei de Patrimoni Històric del Consell de Mallorca. Entrada 19/01/2018.
10. Ajuntament de Campos – Entrada 24/01/2018.

A data d'avui els informes que consten a l'expedient que s'han sol·licitat durant el període d'exposició pública, són els següents:

1. Informe de la Secció de Contaminació Atmosfèrica de la DG d'Energia i Canvi Climàtic (Conselleria de Territori, Energia i Mobilitat) d'1 de febrer de 2018 que conclou que aquest tipus d'instal·lació de producció de sal marina no està inclosa dins l'àmbit d'aplicació de la Llei 34/2007, de 15 de novembre, de qualitat de l'aire i protecció de l'atmosfera i no es pot considerar una activitat potencialment contaminant de l'atmosfera.
2. Tramesa del Director General d'Espais Naturals i Biodiversitat (Conselleria de Medi Ambient, Agricultura i Pesca) de 8 de febrer de 2018, que informa a l'òrgan substantiu del següent: la documentació que s'ha enviat al Servei de Planificació al Medi natural, s'ha tramés al Servei d'Espais Naturals Protegits, (ambdós de la seva Direcció General). Aquest Servei és el competent per realitzar l'informe sol·licitat i al mateix temps valorarà l'afectació del projecte sobre XN 2000.

Informe del Servei d'Espais Naturals de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat (Conselleria de Medi Ambient, Agricultura i Pesca) de 10 de gener de 2019, exposa que la Llei 2/2017 de declaració del Parc Natural Maritimoterrestre Es Trenc-Salobrar de Campos, considera admesos els usos d'explotació salinera ordinària que resultin compatibles amb els objectius de protecció d'aquest espai natural. Pel que fa a les afeccions sobre XN 2000 (ZEC i ZEPa) descriu que a l'explotació hi ha línies elèctriques aèries de baixa tensió, la qual cosa incrementa el risc de col·lisió d'aus amb aquestes esteses aèries, a més dels impactes paisatgístics que provoquen. Finalitza informant favorablement el projecte ja que no considera que pugui afectar significativament els espais de rellevància ambiental on s'ubica, però sempre i quan es compleixin tota una sèrie de condicionants quant a: residus i enderrocs, renous, trànsit i vehicles, tancaments, prevenció d'incendis, mesures a les esteses elèctriques existents, per evitar electrificació i/o col·lisió d'aus i gestió adequada de l'aigua residual industrial.

3. Informe del Servei de Protecció d'Espècies de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat (Conselleria de Medi Ambient, Agricultura i Pesca) de 2 de març de 2018, també exposa que sobre els estanys hi ha tota una sèrie d'esteses elèctriques. Aquestes esteses són un factors de

col·lisió per l'avifauna i necessiten mesures correctores com el soterrament pels vials existents, mesures anticol·lisió o l'ús d'energies renovables amb plaques solars. Conclou en informar favorablement amb la condició que s'apliquin mesures correctores sobre les esteses aèries.

4. Informe del Departament de Territori i Infraestructures del Consell de Mallorca de 18 d'abril de 2018. Aquest informe considera que cal aportar un Pla de Restauració tal com preveu la DT 1ª de la LOMIB, que cal aclarir la delimitació exacte de l'explotació i la duració de l'explotació, si es mantenen les edificacions existents caldrà ajustar-se a les condicions d'integració paisatgística, cal proposar mesures de restauració per la DT 1 de la LOMIB i recorda l'aplicació de la DA 5ª del PTIM.

Dins l'expedient també hi consta:

1. Informe ECA de 28 de març de 2016, sobre el compliment dels requisits necessaris per a registrar i/o regularitzar el dret miner autoritzat o concedit de l'explotació "Salines de Campos" núm. 1004.

2. Informe ECA de 3 de juliol de 2017, Annex a l'informe sobre el compliment dels requisits necessaris per registrar i/o regularitzar el dret miner autoritzat o concedit de l'explotació "Salines de Campos" núm. 1004.

Aquesta ECA comprova la documentació presentada per l'entitat explotadora i exposa que correspon a la CMAIB avaluar el volum anual d'extracció, el temps d'explotació, així com el pla de restauració que s'ha de presentar. I que no consta documentació adequada d'estudi d'impacte ambiental.

Acta de la Reunió sobre les mesures compensatòries de l'expedient 121A/2018 SALINES DES TRENC de 12 de febrer de 2019. En aquesta acta es recull la reunió que es va realitzar el dia assenyalat entre l'òrgan de gestió del PN des Trenc-Salobrar de Campos i la CMAIB. En aquesta reunió es conclou que la mesura compensatòria més adequada per compensar l'alteració dels hàbitats dins l'explotació salinera inclosa dins terrenys de XN 2000, és el soterrament d'una línia elèctrica existent la qual és assenyalada per l'òrgan de gestió del PN.

CONSIDERACIONS TÈCNIQUES

Salinas de Levante SL vol actualitzar i normalitzar la seva labor com a empresa salinera d'acord amb la LOMIB. Alhora també presenta un projecte de restauració i les actuacions a realitzar per desmantellar les instal·lacions, si cessés l'activitat.

Si ens centram amb l'activitat salinera, cal a dir, que sempre que sigui tradicional com és el cas que ens ocupa, es considera positiva tant ambientalment com paisatgísticament.

El procés d'extracció de sal de l'aigua de la mar, la circulació pels diferents estanys i la creació de motes, són accions que afavoreixen la biodiversitat. També ajuden a preservar les comunitats vegetals que s'hi assenten, així com els elements etnològics d'interès.

El procés d'extracció de sal fa que l'aigua de la mar durant el seu recorregut per canals i estanys (condensadors, cristal·litzadors), abans d'evaporar-se, vagi creant diferents gradients de salinitat. Això fa que diferents poblacions, tant faunístiques com vegetals, cerquin el biòtop més favorable per créixer segons les seves adaptacions als diferents graus d'halofília. A més, aquests ambients són favorables perquè i niñ el ocells o siguin visitats com a lloc de descans i d'alimentació (stop-overs) durant les seves migracions.

Totes aquestes bondats ambientals que aporta l'activitat tradicional salinera són reconegudes i recollides al Decret 14/2015, de 27 de març, pel qual s'aproven cinc Plans de Gestió de Determinats espais protegits Xarxa Natura 2000 de les Illes Balears (on s'inclou el LIC Es Trenc-Salobrar de Campos dins l'àmbit del qual, hi ha aquestes salines) i a la Llei 2/2017, de 27 de juny, de declaració del Parc Natural Marítimoterrestre Es Trenc-Salobrar de Campos (de mateix àmbit territorial).

La documentació presentada proposa com a projecte de restauració, mantenir algun tipus de circuit d'aigua salada procedent de la mar a fi de mantenir les condicions de salinitat adequades per preservar les comunitats vegetals halòfiles de l'enclavament i la seva fauna associada, i alhora, el paisatge típic de salobrar.

Cal a dir ambientalment que l'activitat salinera tradicional mentre es mantengui, al mateix temps, n'és el projecte de restauració. Això sempre i quan les obres pel manteniment de les instal·lacions, no creïn elements artificials (motes industrials, materials de dragats dels estanys acumulats...) que rompin el paisatge o no permetin l'assentament de les poblacions de fauna i flora.

En el cas que cessés l'activitat salinera, si es vol conservar el paisatge i sobretot la biodiversitat biològica, la proposta de mantenir un tipus de circuit d'aigua salada podria ser la solució, sempre que hi hagués un manteniment per part dels titulars dels terrenys. Una altra solució seria que els estanys es convertissin amb esteros per poder dur a terme pràctiques d'aqüicultura extensiva d'espècies piscícoles adaptades o també el cultiu de la gamba d'esca (Palaemonetes elegans).

Quant a l'activitat que es du a terme actualment per a l'obtenció de flor de sal, cal dir el següent:

Els cristal·litzadors per a l'obtenció de flor de sal que hi ha actualment i que ocupen una superfície d'uns 36.000 m² dins l'explotació es varen construir entre 2008 i 2015 (segons dades extretes de l'IDEIB - superposant diferents fotos aèries i fent càlculs planimètrics).

A l'arxiu del Servei de Planificació al Medi Natural no consta cap informe d'avaluació de les repercussions ambientals d'aquestes obres sobre el LIC i ZEPA ES 0000037 Es Trenc Salobrar de Campos, d'acord amb l'article 39 de la Llei 5/2005, de 26 de maig LECO que regia en aquell moment.

La Conselleria de Medi Ambient ha d'informar preceptivament, abans de la seva execució, sobre qualsevol pla o projecte que, sense tenir una relació directa amb la gestió d'un lloc de la xarxa "Natura 2000" o sense ser necessari per a aquesta gestió, pugui afectar-lo de forma apreciable, ja sigui individualment o en combinació amb altres plans o projectes. Aquest informe té per objecte l'avaluació de les repercussions ambientals del pla o projecte en relació amb els objectius de conservació de l'esmentat lloc.

Els cristal·litzadors inclosos en part de la zona humida actuaven com a hàbitats per a les espècies. Amb la construcció dels cristal·litzadors aquesta zona va perdre funcionalitat ecològica. Els cristal·litzadors per a l'obtenció de flor de sal ni són funcionals per a les aus ni són aptes perquè creixi la vegetació halòfila adaptada.

Per tant, es considera escaient que s'estableixen mesures per compensar la superfície de salines i salobrar ecològicament funcional alterat

En referència a aquesta qüestió dins l'expedient consta una Acta de Reunió 12 de febrer de 2019 entre l'òrgan de gestió del PN i la CMAIB. En aquesta reunió es varen establir quines haurien de ser les mesures compensatòries a executar. La conclusió va ser que la mesura compensatòria més adequada per compensar la superfície de XN 2000 alterada per la construcció de les instal·lacions per fer flor de sal, serà que el promotor haurà de soterrar les línies aèries existents (Fig 1) per les zones que es grafien a la fig.2 :

Conclusions

Per tot l'anterior, es formula la declaració d'impacte ambiental favorable del Projecte d'explotació i restauració de l'explotació minera Salines de Campos (1004), promogut per Salines de Levante SA, al concloure's que previsiblement no es produiran impactes ambientals adversos significatius, sempre i quan es compleixen les mesures protectores i correctores incloses a l'EIA presentat i els condicionants següents:

1. Tal com es recull a l'Acta de la Reunió de 12 de febrer de 2019 entre l'Òrgan de gestió del Parc Natural Es Trenc Salobrar de Campos (DG de Biodiversitat) i la CMAIB, com a mesura compensatòria dins els terrenys de XN 2000 per compensar la superfície alterada ecològicament dins l'àmbit de l'explotació salinera per a la construcció dels cristal·litzadors per obtenir flor de sal, el promotor haurà de soterrar les línies elèctriques aèries existents (Fig. 1) per la zona que està grafiada a la Fig 2 del present informe. El Servei de Mines establirà a l'autorització el termini per a l'execució de l'actuació.

2. En cap cas les obres pel manteniment de les instal·lacions, crearan elements artificials (motes industrials, nous camins, materials de dragats dels estanys acumulats...) que rompin el paisatge, alterin les comunitats vegetals o no permetin l'assentament de les poblacions de fauna i flora.

3. Dels que figuren a l'informe del PN Es Trenc- Salobrar de Campos de 10 de gener de 2019 del Servei d'Espais Naturals de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat, els següents:

- L'emmagatzematge temporal dels residus generats no assimilables a urbans, s'hauran d'ubicar fora de les àrees de vegetació natural, de manera ordenada en funció dels materials i cuidant l'impacte paisatgístic, per ser posteriorment entregats a un gestor autoritzat.

-Amb l'objectiu d'evitar perturbacions sobre la fauna present a la zona, no es podran generar renous forts o estridents, optant per les millors tècniques disponibles al mercat a l'hora de triar els vehicles i la maquinària de producció en relació a les emissions sonores de vibracions i gasos; dur a terme un programa de manteniment i de vigilància ambiental per controlar entre d'altre les emissions sonores, de vibracions i gasos de combustió.

- Control de velocitat limitada pels vehicles de tracció mecànica o maquinària mòbil per minimitzar al màxim els renous i la generació de pols i altres partícules.

- Els tancaments per delimitar l'espai hauran de preservar el pas de la fauna silvestre.

- No llançar objectes inflamables o utilitzar artefactes susceptibles de produir incendis.

- Gestió adequada de l'aigua residual industrial així com de les impureses generades en forma de partícules sòlides als estanys concentradors, per evitar abocaments incontrolats i contaminació de les aigües superficials i subterrànies.

- No ubicar sobre àrees de vegetació silvestre materials i estris necessaris per a l'explotació o desmantellament de l'activitat.

4. Dels que figuren a l'informe del Departament de Territori i Infraestructures del Consell de Mallorca de 18 d'abril de 2018, el següent:

-En el cas que es contempli el manteniment de les edificacions existents caldria ajustar-se a les condicions d'integració paisatgística i ambiental previstes en la norma 22 del PTIM, per tal de millorar la seva integració paisatgística amb l'entorn. En el cas que es contempli el canvi d'ús de les edificacions existents, aquest estaria condicionat a l'autorització pertinent segons la normativa territorial i urbanística aplicable en el seu moment.

També es recorda que actualment les salines de Campos a més de formar part del ZEC i ZEPA es Trenc- Salobrar de Campos (XN 2000) ara també són Parc Natural, per tant qualsevol actuació que es vulgui realitzar dins l'àmbit de l'explotació minera, s'haurà d'ajustar a la Llei 2 /2017, de 27 de juny, de declaració del Parc Natural Marítimoterrestre Es Trenc-Salobrar de Campos. Es recorda que si es volen construir nous cristal·litzadors per fer flor de sal aquests hauran de ser avaluats per la CMAIB dins els procediments d'avaluació d'impacte ambiental pertinents.

També es recorda que segons l'article 279 del Reglament del Domini Públic Hidràulic escau autorització administrativa davant el departament de Recursos Hídrics per als cristal·litzadors.

Per acabar s'apunta, com a una altra opció de reutilització en el cas del cessament de l'activitat salinera, que els estanys es facin servir com esteros per poder dur a terme pràctiques d'aqüicultura extensiva d'espècies piscícoles adaptades, o per a cultiu de la gamba d'esca (Palaemonetes elegans), sempre sense perjudici de la pertinent autorització de l'administració.

Aquesta declaració s'emet sense perjudici de les mesures disciplinàries que escaiguin i de les competències urbanístiques, de gestió o territorials de les administracions competents i de les autoritzacions o informes necessaris per a l'aprovació.

Palma, 8 de març de 2019

El presidente de la CMAIB
Antoni Alorda Vilarrubias

